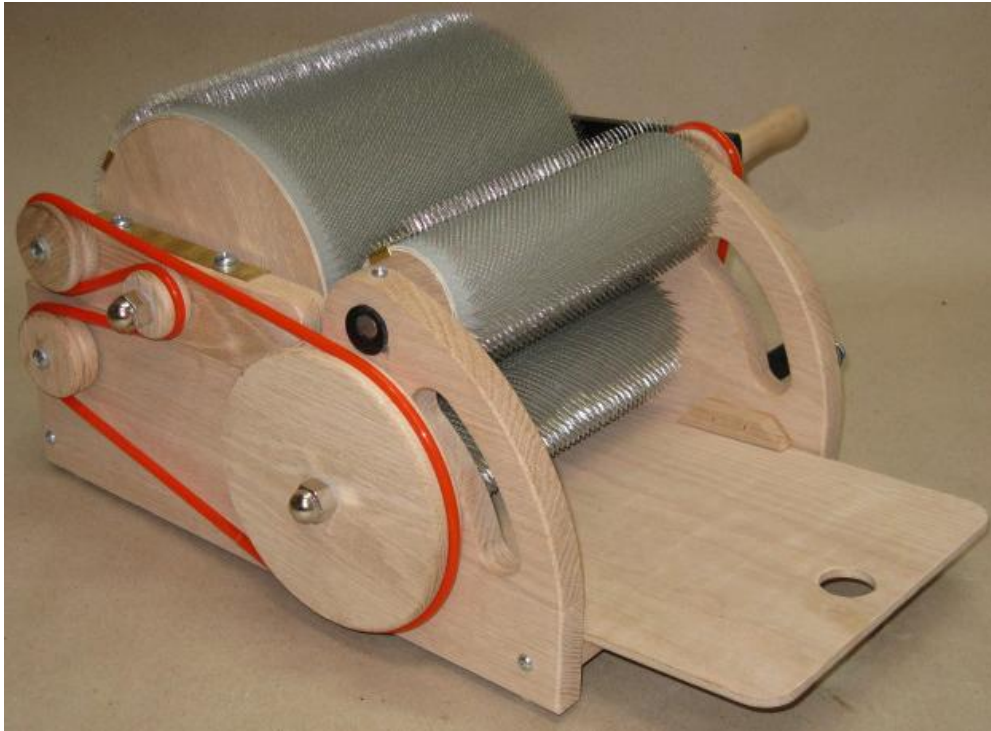

Hanteringsanvisning för David Tri-Carder

Först ett tack för att du köpt denna Howard Brush kardmaskin via Den Gamla Skolan

David Tri-Carder finns i två utförande: Standard med 72/90 TPI (tips per square inch) och Fine med 90/120 TPI täthet i nockorna.

Standard är avsedd för lite grövre ullfibrer som tex. Leister, Pälsfår, Guteull och många av de övriga lantraserna. Fine är för tunnare fiber som finull och Angorakanin, mm.

Naturligtvis kan man använda dem ”tvärtom” men man får då räkna med att på Fine mata in den grövre ullen i små mängder i taget och när det gäller fina fibrer på Standard får man nog räkna med en extra kardomgång och kanske lite extra handtesning.

Det bör redan nu göras klart att en kardmaskin INTE är lösningen på alla problem. Är ullen av en sådan kvalitet att den är svårkardad med handkardor, lär den också bli svårkardad med en kardmaskin.

Vi rekommenderar varmt att tvätta ullen innan kardning lämpligtvis med hårschampo som lämnar kvar en del lanolin (ullfett) vilket gör ullfibrerna mer lättkardade, gärna även lite hårbalsam i näst sista sköljningen underlättar. Som alltid vid hantering av ull – vatten – tvättmedel, tänk på att ha låg temp ca 30 grader och försiktiga rörelser, ha helst ullen i någon form av gallerkorg så vattnet kan fås att cirkulera genom ullen utan att du behöver hantera den för mycket. Torkas sedan luftigt.

Om man under en kortare period vill karda större mängd ull av sins emellan olika grovlekar eller färgnyanser är det en stor fördel att planera kardningen så man karder all ljus ull först och sedan allt mörkare, respektive fin ull först och sedan grövre. Om ljus finull blir kvar på någon trumma och hamnar i en mörkare/grövre kardmatta senare är det ganska lätt att acceptera. Däremot är det mycket irriterande att hitta enstaka grova svarta fiber i sin vita finull.

Vi rekommenderar att man börjar användandet av kardmaskinen med en trefingers-fattning om handtaget när man vevar, dvs. fattar om handtaget med tumme, pekfinger och långfinger. Om man tappar greppet om handtaget har man matat in för mycket ull åt gången. Då kardmaskinen står stadigt på bordet med hjälp av sina gummifötter kan man betrakta skruvtvingarna på baksidan och vevsidan mest som säkerhetsdetaljer för att undvika att kardmaskinen av misstag knuffas/dras ned från sin plats.

Vid inmatning av ull bör detta ske med fibrerna längs inmatningsriktningen, inmatning tvärs mot inmatningsriktningen kommer med största sannolikhet att resultera i ett tvärstopp. Med trefingersfattningen lär man sig mycket snart var maskinens gränser finns. Att radikalt överskrida dem kommer antingen att skada maskinen eller ullen.

Beroende om du jobbar själv, och därmed har ena handen upptagen för vevning, eller du kan få hjälp med vevningen, och därför har båda händerna lediga för inmatning, kommer du att utveckla olika teknik för inmatningen.

Förarbete

Vare sig ullen är tvättad eller inte är det en fördel att från sitt ullparti dra ut enskilda lockar innan kardningen. Man kan då kontrollera att man inte fått med dubbelklipp, plocka bort främmande föremål, kontrollera ev. filtning, riva av ev. spröda toppar (tumnageln mot pekfingerblomman) och även sortera lockarna med avseende på fiberkvalitet.

Om du vill rädda en fiber som är kraftigt nedsmutsad med krossade torra blad, mossor, lavar eller lätt filtad vid tvätt, dra då lockar som du kammar antingen på handkardan eller ännu bättre med hjälp av en "hundkarda" (billigare än en "flick karda") ha en bit läder eller riktigt grovt hårt tyg i knät att karda mot.

Detta merarbete lönar sig eftersom felklipp och "skräp" har en tendens att bilda små klumpar i kardfloret, allt värre ju tunnare fibrerna är.

Första kardningen

Det här är nog det knepigaste momentet. Beroende på ullen kan man få pröva flera metoder:
Locken/lockarna på inmatningsbordet med rotändan först
Locken/lockarna på inmatningsbordet med toppändan först
Lockarna lite uttesade innan de läggs på inmatningsbordet
Ytterligare version är att låta den stora trumman fånga en lock i taget, du håller emot så den tar lite i taget, den tekniken förutsätter att du har någon som vevar åt dig.

Får man tvärstopp eller det plötsligt blir tungt att veva backar man och lyfter bort ull som satt sig på tvären eventuellt med hjälp av en strumpsticka (2-3mm). Får man stopp hela tiden måste man modifiera sin teknik.

Fördela ullen jämt över trummorna fram och tillbaka upprepade gånger. Det är en obetvingad reflex att "hålla emot" i ullen när den stora trumman får tag i den och den far iväg. Håller man emot för mycket kommer andelen ull som fastnar på den undre inmatningsrullen att öka markant. Den undre matarvalsen är den som är svårast att göra ren, så försök behärska lusten att hålla emot. Tillför inte mer ull än att den stora trumman hela tiden tar emot fiber. Om fibrerna fylltnockorna på stora trumman ända upp och ytterligare inmatning sker kommer det att resultera i att den övre inmatningsvalsen snabbt fylls med ull.

Avtagning av kardmattan

Veva runt trumman tills du hittar skarven på kardbeslaget. Skarven är täckt med en remsa mässingsplåt som skydd. Ställ dig rakt bakom kardmaskinen så du harnockorna på beslaget emot dig. Tag en strumpsticka 2-3mm eller motsvarande och med början från vänster lyft 2-3 cm av kardmattan i taget längs hela skarven. Arbetsgång, lirka in strumpstickan under 2-3 cm av kardmattan ta i båda ändar på strumpstickan och dra rakt mot dig tills kardmattan delar på sig, vik ner lite mot dig och upprepa till hela mattan är delad.. Tag nu med båda händer i kardmattan och dra mot dig längs med rullen, efter ett tag måste du veva så en ny bit av trumman frigörs. MEN innan skarven försvinner ner bland inmatningsrullarna, tänk på att trycka ner ullen på trumman, annars har de små valsarna en tendens att dra av en portion ull från kardmattan. Fortsätt tills hela kardmattan är lös. Lägg ut plant på bord.

Delning av kardmattan inför 2:a kardningen

Dela kardmattan i 4-6 längsgående remsor (eller gärna fler om du har någon som vevar åt dig) Ev lockar eller tussar som knappt kardats alls dras bort från kardmattan tesa ut eller läggs tillbaka i lådan med ull till 1:a kardning

Andra kardningen

Om du jobbar ensam, tag en av remsorna lägg den på inmatningsbordet och dra isär början på den till nästan samma bredd som trumman veva in en bit och dra isär nästa bit och veva igen, upprepa tills hela remsan flyttats till stora trumman. Sedan är det bara att göra det samma med resterande remsor.

Har du någon som vevar åt dig kan du istället prova på att dela kardmattan i många smala remsor och låta inmatningsrullen ta tag i remsan vartefter du förflyttar inmatningen längs med rullen. Fortsätt tills alla remsor är överförda till stora trumman.

I båda fallen är det viktigt att fördela ullen jämnt över den stora trumman. Om kardbeslaget inte fylls ända ut till kanten har mindre betydelse.

Tag av kardmattan (se Avtagning av kardmattan) Dela återigen i remsor och tesa ut ull som envisas med att hålla ihop i tunna lockar.

Tredje kardningen

Det är inte ovanligt att i början på den tredje kardningen dyker frågan ”händer det något – var tar ullen vägen?” Man tycker man matar på ull, inget känns i veven och nästan inget händer på stora trumman. Jodå – det är så det skall kännas och långsamt försvinner den gråblå färgen på kardbeslaget för att ersättas av vacker fluffigt kardad ull.

Om man kardar till tovning är det nu man bestämmer hur tjocka kardmattor man vill ha.

Tovar man med flera lager än två (blir starkare) då kan man också göra en tunnare matta med en exklusivare fiber med avseende på fibertjocklek, glans, färg etc. och placera det lagret så avsedd verkan erhålls.

Tag av kardmattan (se Avtagning av kardmattan)

Fiber- eller färgblandning

Vill man blanda, två eller flera olika fibertyper, eller flera färger, för att uppnå ett visst resultat anser vi att en kardmaskin är oöverträffad.

Arbetsgången blir då följande:

Karda de ingående kvalitéerna/färgerna (färgade lockar) två gånger.

Väg upp de färdigkardade mattorna i önskade proportioner. Kom ihåg att trumman tar knappt 50g – mindre om fibrerna är krusiga/finfibriga eller har mycket låg densitet (läs angorakanin)

Dela respektive kvalite/färg i samma antal remsor, ju fler dess bättre. Börja alltid med fårull och om möjligt med den sort som ingår i störst mängd. Bestäm i vilken turordning de ingående kvalitéerna/färgerna skall tas och bibehåll den genom hela kardningen.

Mata in en remsa i taget och försök få den att spridas över hela bredden på trumman.

Tag sedan av mattan och dela den i 4-6 remsor och karda en fjärde gång.

Som ovan är det nu du bestämmer hur tjocka kardmattor du önskar.

Tag av kardmattan (se Avtagning av kardmattan)

Hantering av kardmattan

Om kardmattorna skall sparas ett tag innan tovning/spinning är det en god ide att lägga kardmattan på tidningsblad och rulla ihop till en lös rulle där pappret skiljer de olika lagren ull. Sätt ett band runt och skriv vilken fiber/fiberblandning det är. Om du jobbat med tvättad ull kan kardmattorna sparas länge.

För spinning kan man dela upp kardmattan i remsor, remsornas tjocklek/antal anpassas beroende på fibertyp (angorakaninblandningar är trixigt). Dessa remsor dras sedan ut till fiberband av önskad tjocklek, låt fiberbandet falla ner löst i någon form av kärl, starten liggande ut över kanten. Sedan går spinningen snabbt och enkelt. Med kamgarnsspining kan man spinna ett mycket vackert (och tunt) garn.

Slutligen

Jag hoppas att du skall bli nöjd med din David Tri-Carder. Dyker det upp problem som du inte kan lösa är du alltid välkommen med frågor. Helst E-post (dengamlaskolan@telia.com). Har du upptäckt något smart arbetssätt eller har goda tips är du varmt välkommen med dessa. Min förhoppning är att hela tiden kunna uppdatera arbetsbeskrivningen och dessutom kunna skicka uppdateringsmail till gamla kunder.

Bästa hälsningar och lycka till med kardningen

Inger Sommarin

Den Gamla Skolan

www.dengamlaskolan.se